

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження начальника обласної
військової адміністрації

10.03.2026 № 416/2026-р

ПОЛОЖЕННЯ
про територіальну автоматизовану систему централізованого оповіщення
Хмельницької області

I. Загальні положення

1. Це Положення визначає основні завдання, порядок створення, склад, організацію управління та функціонування територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення Хмельницької області (далі – ТАСЦО).

2. До здійснення оповіщення в ТАСЦО залучаються місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, оператори електронних комунікацій, аудіальні чи аудіовізуальні медіа, а також підприємства, установи, організації незалежно від форми власності і господарювання, що діють на території Хмельницької області.

3. Організація управління та функціонування ТАСЦО здійснюється на підставі Конституції України, Кодексу цивільного захисту України, законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, керівника територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту області (далі – ТП ЄДСЦЗ) та цього Положення.

4. У цьому Положенні терміни вживаються у такому значенні:

автоматизована система оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій (далі – автоматизована система оповіщення) – сукупність алгоритмів дій, процесів (заходів), технологій, а також організаційно і технічно поєднаних програмних і технічних засобів електронних комунікацій, засобів обробки та передачі (відображення) інформації, що забезпечують своєчасне доведення сигналів та інформації з питань цивільного захисту до органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, органів управління і сил цивільного захисту, підприємств, установ, організацій та населення у разі загрози виникнення або під час виникнення надзвичайних ситуацій;

забезпечення технічного обслуговування – ресурси, послуги та організаційні заходи, необхідні для виконання технічного обслуговування;

інформування населення у сфері цивільного захисту – доведення органами управління цивільного захисту за допомогою медіа, каналів мовлення або ефірних багатоканальних електронних комунікаційних мереж, а також з використанням Інтернету, засобів операторів мобільного зв'язку та інших технічних засобів відомостей про надзвичайні ситуації, що прогнозуються або виникли,

з визначенням їх класифікації, меж поширення і наслідків, про способи та методи захисту від них, а також про свою діяльність з питань цивільного захисту, у тому числі з урахуванням особливостей оповіщення осіб з фізичними, психічними, інтелектуальними та сенсорними порушеннями;

спеціальна система оповіщення – автоматизована система оповіщення, яка створюється на таких об'єктах, як гідротехнічні споруди Дніпровського та Дністровського каскадів, атомні електростанції, магістральні аміакопроводи, нафто- та газопроводи, і призначена для оповіщення персоналу об'єкта та населення у разі загрози виникнення або під час виникнення надзвичайних ситуацій на об'єкті та в зонах можливої дії уражаючих факторів;

локальна система оповіщення – автоматизована система оповіщення на об'єкті підвищеної небезпеки, гідротехнічній споруді або гідроелектростанції напірного типу (крім Дніпровського та Дністровського каскадів), продуктопроводі (крім магістральних аміако-, нафто- та газопроводів), призначена для оповіщення персоналу об'єкта та населення у разі загрози виникнення та під час виникнення надзвичайних ситуацій, внаслідок яких зона можливого ураження (катастрофічного затоплення) також досягає території інших об'єктів або заселених територій;

місцева автоматизована система централізованого оповіщення (далі – МАСЦО) – автоматизована система оповіщення, призначена для оповіщення населення, осіб керівного складу місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також чергових (диспетчерських) служб підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці (району, територіальної громади);

об'єктова система оповіщення – автоматизована система оповіщення на об'єкті з масовим перебуванням людей, призначена для оповіщення персоналу об'єкта та населення, яке перебуває на його території, у разі загрози виникнення та під час виникнення надзвичайних ситуацій, внаслідок яких зона можливого ураження не виходить за територію об'єкта;

територіальна автоматизована система централізованого оповіщення – автоматизована система оповіщення, призначена для оповіщення осіб керівного складу і чергових служб відповідних місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також чергових (диспетчерських) служб підприємств, установ, організацій та населення через місцеві автоматизовані системи централізованого оповіщення та інші системи оповіщення;

технічні засоби оповіщення та інформування – пристрої для звуко- і відеовідтворення інформації, зокрема абонентські радіоточки, вуличні гучномовні пристрої (сигнально-гучномовні пристрої), електронні інформаційні табло, пристрої для запуску електросирен і електросирени, системи автоматизованого виклику та інші технічні засоби, які можна використати для оповіщення або інформування населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації.

5. ТАСЦО – автоматизована система оповіщення, призначена для оповіщення осіб керівного складу і чергових служб відповідних місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також чергових (диспетчерських) служб підприємств, установ, організацій та населення через МАСЦО та інші системи оповіщення Хмельницької області.

6. ТАСЦО функціонує на базі Департаменту з питань оборонної роботи та цивільного захисту Хмельницької обласної військової адміністрації (далі – Департамент), який здійснює керівництво нею під час виконання завдань відповідно до цього Положення.

7. ТАСЦО взаємодіє із загальнодержавною автоматизованою системою централізованого оповіщення, а також МАСЦО, локальними, спеціальними і об'єктовими системами оповіщення та забезпечує централізоване включення технічних засобів оповіщення та інформування відповідних місцевих автоматизованих систем централізованого оповіщення, об'єктових та локальних систем оповіщення (всіх або вибірково).

8. Основними завданнями ТАСЦО є:

прийом сигналів, команд, розпоряджень та повідомлень про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій від загальнодержавної автоматизованої системи централізованого оповіщення та доведення їх до керівництва органів управління та сил цивільного захисту ТП ЄДСЦЗ;

прийом сигналів, команд, розпоряджень та повідомлень про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій від спеціальної автоматизованої системи централізованого оповіщення Хмельницької атомної електростанції та доведення їх до керівництва органів управління та сил цивільного захисту ТП ЄДСЦЗ;

оповіщення членів комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій обласної державної адміністрації, обласної комісії з питань евакуації, осіб керівного складу і чергових служб територіальних спеціалізованих служб цивільного захисту регіонального рівня, територіальних формувань цивільного захисту;

оповіщення районних військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування;

оповіщення населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації через МАСЦО з використанням каналів мовлення або каналів ефірної багатоканальної електронної комунікаційної мережі (із супроводженням інформації жестовою мовою та/або субтитруванням, якщо вона є голосовою, і аудіокоментуванням, якщо вона є візуальною) АТ “НСТУ”, суб'єктів у сфері аудіальних чи аудіовізуальних медіа, із залученням електронних комунікаційних мереж загального користування (телефонний зв'язок, текстові повідомлення) операторів електронних комунікацій, зокрема сервісу ширококомовного передавання повідомлень операторів мобільного зв'язку, з використанням Інтернету;

підтримання апаратури та технічних засобів оповіщення в готовності до застосування за призначенням.

II. Склад ТАСЦО

1. До складу ТАСЦО входять:

апаратура прийому сигналів та інформації від загальнодержавної автоматизованої системи централізованого оповіщення;

апаратура прийому сигналів та інформації від спеціальної автоматизованої системи централізованого оповіщення;

апаратура передачі сигналів та інформації ТАСЦО;

система напрацьованих алгоритмів залучення місцевих автоматизованих систем централізованого оповіщення, медіа, каналів мовлення або ефірних багатоканальних електронних комунікаційних мереж, а також з використанням Інтернету, засобів операторів мобільного зв'язку та інших технічних засобів, які є найбільш популярними серед мешканців області.

2. ТАСЦО взаємодіє із загальнодержавною автоматизованою системою централізованого оповіщення (далі – ЗАСЦО), а також місцевими автоматизованими системами централізованого оповіщення, локальними, спеціальними і об'єктовими системами оповіщення та забезпечує централізоване (повне або вибіркоче) включення відповідних місцевих автоматизованих систем централізованого оповіщення.

3. З метою організації взаємодії систем оповіщення у ланці ЗАСЦО – ТАСЦО – МАСЦО для своєчасного доведення сигналів та інформації про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій до органів управління та сил цивільного захисту, підприємств, установ та організацій, де функціонують спеціальні, локальні або об'єктові системи оповіщення, у тому числі населення, технологічно ТАСЦО може включати інструменти та інформаційні технології, що забезпечують централізоване або вибіркоче застосування/виконання функцій систем інших ланок.

4. Для інформування (виклику) осіб керівного складу, координаційних органів територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту, аварійно-рятувальних служб використовують системи автоматизованого виклику. Системи автоматизованого виклику забезпечують передачу необхідної інформації (мовних або текстових повідомлень).

5. Доведення сигналів, повідомлень про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій до населення, а також забезпечення інформування може здійснюватися:

через АТ “НСТУ”, державні і публічні телерадіокомпанії, комунальні, громадські та інші телерадіоорганізації незалежно від форми власності з використанням їх телемереж та мереж ефірного радіомовлення (із супроводженням інформації жестовою мовою та/або субтитруванням, якщо вона є голосовою, і аудіокоментуванням, якщо вона є візуальною);

через операторів телекомунікацій (мобільного зв'язку), цифрового радіо-зв'язку із залученням телекомунікаційних мереж загального користування (телефонний зв'язок, текстові повідомлення (CBS, SMS, MMS, MBMS, E-mail MT тощо);

через Інтернет-ресурси (сайти, соціальні мережі).

Для передачі сигналів та повідомлень оповіщення використовуються сигнально-гучномовні пристрої, у тому числі встановлені на транспортних засобах, що залучаються для оповіщення, електронні інформаційні табло, електросирени та інші технічні засоби.

6. ТАСЦО забезпечує:

здійснення автоматизованої реалізації алгоритмів оповіщення районних військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування та об'єктів підвищеної небезпеки, зона ураження від яких при виникненні аварії виходить за межі однієї адміністративно-територіальної одиниці області;

здійснення автоматизованого керування МАСЦО, яке передбачає:

1) включення електросирен;

2) автоматизоване переривання трансляції програм мовлення суб'єктів у сфері аудіальних чи аудіовізуальних медіа, із залученням електронних комунікаційних мереж загального користування операторів електронних комунікацій, зокрема сервісу ширококомовного передавання повідомлень операторів мобільного зв'язку, з використанням Інтернету, які охоплюють відповідну адміністративно-територіальну одиницю області, для оповіщення населення;

3) автоматизоване включення сигнально-гучномовних пристроїв та електронних інформаційних табло об'єктів та місць з масовим перебуванням людей;

4) автоматизований запуск локальних та об'єктових систем оповіщення.

7. До введення у промислову експлуатацію модернізованої ТАСЦО передбачається такий порядок організації оповіщення.

ТАСЦО функціонує на базі апаратури П-157, П-160 та П-164, які знаходяться у приміщеннях Департаменту, Хмельницької філії ПАТ “Укртелеком”, Казенного підприємства “Укрспецзв'язок”, структурних підрозділах Головного управління Національної поліції в області, програмно-технічного комплексу “Автоматизоване робоче місце Регіон” (далі – “АРМ Регіон”).

У районах та містах через ТАСЦО може здійснюється оповіщення районних військових адміністрацій, виконавчих органів міських, селищних та сільських рад ТП ЄДСЦЗ і вказаних підприємств та оповіщення населення шляхом автоматизованого централізованого включення електросирен, радіотрансляційних вузлів, до яких підключено радіоточки та вуличні гучномовці, та FM-передавачів.

Органи управління та сили цивільного захисту оповіщаються через “АРМ Регіон”.

В адміністративно-територіальних одиницях області, де відсутня МАСЦО, – через систему автоматизованого виклику передачею мовних повідомлень та розсилкою СМС-повідомлень. Через ТАСЦО населення цих адміністративно-територіальних одиниць області оповіщається шляхом застосовування системи напрацьованих алгоритмів залучення МАСЦО адміністративно-територіальних одиниць області, які залучають локальні і об'єктові системи оповіщення та електронні медіа, трансляція яких охоплює територію адміністративно-територіальної одиниці області, та Інтернет-ресурсів (сайтів, соціальних мереж). Оповіщення населення цих адміністративно-територіальних одиниць організовують чергові служби районних військових адміністрацій, виконавчих структур органів місцевого самоврядування, у разі їх відсутності залучаються структурні підрозділи головних управлінь Національної поліції та ДСНС України у Хмельницькій області.

III. Порядок застосування ТАСЦО

1. Рішення про оповіщення у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації регіонального рівня приймається начальником обласної військової адміністрації на підставі:

повідомлення про фактичну обстановку, що склалася у зоні можливого виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій;

результатів аналізу прогнозованих даних, стану небезпеки техногенного, природного, соціального та воєнного характеру у регіоні, районі, на території територіальної громади, на об'єкті, що вимагають негайного проведення заходів для захисту населення і територій;

пропозицій органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування та керівників об'єктів, на території яких існує загроза виникнення або виникла надзвичайна ситуація;

отримання інформації від начальника чергової зміни атомної електростанції про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій на станції;

отримання інформації про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій воєнного характеру через ЗАСЦО.

2. Пропозиції щодо змісту повідомлення та порядку здійснення оповіщення готує Департамент із залученням відповідних структурних підрозділів обласної військової адміністрації, територіального підрозділу ДСНС України в області та подає керівнику ТП ЄДСЦЗ.

3. Після прийняття рішення про оповіщення, начальник обласної військової адміністрації дає завдання оперативно-черговій службі через директора Департаменту на здійснення відповідних заходів.

4. Після отримання інформації про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій воєнного характеру засобами загальнодержавної автоматизованої системи централізованого оповіщення або від чергових змін пунктів управління органів військового управління Збройних Сил України

оперативно-чергова служба, що здійснює оповіщення в разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації на регіональному рівні, негайно засобами ТАСЦО здійснює оповіщення місцевих органів виконавчої влади (органів місцевого самоврядування), підприємств, установ, організацій, органів управління та сил цивільного захисту і населення.

5. Після отримання інформації про виникнення надзвичайних ситуацій регіонального рівня на атомній електростанції оперативно-чергова служба здійснює оповіщення населення у зонах спостереження атомної електростанції та зонах можливого поширення радіаційного забруднення внаслідок виникнення надзвичайної ситуації на станції.

6. Для привернення уваги перед доведенням до населення інформації про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації передається попереджувальний звуковий сигнал “Увага всім”, час доведення якого у межах дії автоматизованої системи оповіщення до населення не повинен перевищувати п’ять хвилин з моменту виникнення надзвичайної ситуації або отримання черговою службою команди від відповідного органу управління цивільного захисту, а тривалість становить три-п’ять хвилин.

Після попереджувального звукового сигналу здійснюється трансляція (передавання) каналами мовлення або каналами ефірної багатоканальної електронної комунікаційної мережі, а також з використанням Інтернету та засобів операторів мобільного зв’язку відповідних повідомлень про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації, способів та дій захисту від неї із супроводженням інформації жестовою мовою та/або субтитруванням, якщо вона є голосовою, і аудіокоментуванням, якщо вона є візуальною.

Повідомлення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій повинні містити інформацію про характер та місце загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації, можливу зону надзвичайної ситуації, заходи безпеки, а тривалість звучання повідомлень, що передаються технічними засобами мовлення, повинна становити не менше п’яти хвилин, у разі потреби вони повторюються через кожні 10-15 хвилин.

Попереджувальний звуковий сигнал “Увага всім” та отримане повідомлення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації є підставою для проведення органами управління цивільного захисту заходів цивільного захисту населення від впливу уражаючих факторів надзвичайних ситуацій, а також для застосування населенням засобів і способів захисту.

7. Переривання трансляції програм мовлення для оповіщення населення здійснюється безпосередньо з радіотрансляційних вузлів, апаратних аудіальних чи аудіовізуальних медіа відповідно до спільних інструкцій.

8. Готовність ТАСЦО до застосування за призначенням забезпечується шляхом:

наявності актуалізованих нормативно-правових актів щодо створення, модернізації, утримання у стані постійної готовності для застосування за призначенням автоматизованих систем оповіщення;

наявності проектної (проектно-кошторисної), технічної (експлуатаційно-технічної) документації, паспортів на автоматизовану систему оповіщення, технічні засоби оповіщення та інформування;

організації цілодобового чергування оперативно-чергової служби з відповідним рівнем професійної підготовки;

організаційно-технічної та інформаційної взаємодії автоматизованих систем оповіщення всіх рівнів;

готовності електронних комунікаційних мереж операторів електронних комунікацій, а також технічних засобів оповіщення та інформування до забезпечення передачі сигналів оповіщення та/або інформування;

установлення на об'єктах операторів електронних комунікацій, провайдерів програмної послуги та аудіальних чи аудіовізуальних медіа, які залучаються до оповіщення, спеціальних технічних засобів для передачі сигналів та інформації через програми мовлення;

професійної підготовки обслуговуючого технічного персоналу, що відповідає за підтримання в готовності автоматизованих систем оповіщення та технічних засобів оповіщення та інформування;

проведення контрольних та технічних перевірок готовності автоматизованих систем оповіщення;

технічного обслуговування автоматизованих систем оповіщення та технічних засобів оповіщення та інформування;

здійснення заходів зі створення, модернізації та вдосконалення автоматизованих систем оповіщення і технічних засобів оповіщення та інформування.

IV. Контроль готовності ТАСЦО та порядок проведення перевірок

1. З метою контролю за підтриманням у готовності ТАСЦО проводяться такі види перевірок:

контрольні перевірки готовності ТАСЦО без включення технічних засобів оповіщення та інформування;

технічні перевірки готовності ТАСЦО із включенням технічних засобів оповіщення та інформування та доведенням тестових сигналів та інформації до населення.

Контрольні перевірки готовності ТАСЦО здійснюються оперативно-черговою службою шляхом передачі контрольних сигналів управління та отримання підтвердження їх виконання в автоматичному (автоматизованому) режимі з періодичністю не менше одного разу на добу.

Перед проведенням усіх перевірок в обов'язковому порядку черговими проводиться комплекс організаційно-технічних заходів з метою запобігання несанкціонованому запуску технічних засобів оповіщення та інформування.

2. Технічне обслуговування ТАСЦО здійснюється підготовленим технічним персоналом на договірних засадах суб'єктами господарювання, що надають

послуги у сфері електронних комунікацій (інформаційних технологій) відповідно до законодавства.

Види технічного обслуговування, їх періодичність узгоджуються та визначаються в договорах про технічне обслуговування.

Технічне обслуговування здійснюється згідно з вимогами експлуатаційно-технічної документації підприємств-виробників відповідних технічних, програмних (програмно-технічних) засобів.

3. Технічні перевірки ТАСЦО з включенням електросирен та інших технічних засобів оповіщення (не рідше ніж один раз на квартал) проводять згідно із затвердженими планами.

Директор Департаменту з питань
оборонної роботи та цивільного
захисту обласної військової
адміністрації

Віталій МАРТИНЮК